სამშობლო

წ. I 1915 წ. პარასკევი 13 თებერვალი

ფასი: წლიურათ 8 მ., ნახევარი წლით 5 მ., თვიურათ 4 აბ. ცალკე ნომერი ერთი შაური. წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილ-ნაწილ გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 3 მ., დანარჩენი კიდევ ნაწილ-ნაწილათ.
განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე [illegible] 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან 15 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ ნაშუადღევის 2 საათ. ღირს 3 მ. 2 საათს შემდეგ 4 მან.

№ 11 ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი № 11

„სამშობლო—დედის ძუძუი, არ გაიცვლების სხვაზედა,
ორივ ტკბილია, ძმობილო, მირჩევნის ორსავ თვალზედა,
როგორც უფალი, სამშობლოც ერთია ქვეყანაზედა.

იაფ-ფასიანი წარმოდგენა

ქალაქის თეატრი.

ქართველ მსახიობთა ამხანაგობის მიერ, შაბათს, 14 თებერვალს, 1915 წ. წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ისტორიული პიესა კ. მესხისა.

თამარ ბატონიშვილი

მონაწილეობს მთელი დასი.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე. რეჟისორი კ. ანდრონიკაშვილი.

ადგილების ფასი დაკლებულია.

მზადდება წარმოსადგენად: ნინო ჩხეიძის საგასტროლოდ „მ ე დ ე ა“

ბილეთები იყიდება თეატრის კასაში. 2—1

ელექტრო-თეატრი რადიუმი.

დღეს მთელი ჩვენი ქვეყანა დასტირის დიდებულ მამულიშვილს აკაკის. მის ცხედრის გამოსვენებას დაესწრო მთელი საქართველო.

ეს დიდებული სანახაობა ჩვენ გადავიღეთ, რომ შთამომავლობამ იცოდეს, რა პატივით მოეპყრო აკაკის მისი თანამედროვე ქართველი საზოგადოება.

მობრძანდით და იხილეთ ეს დიდებული სურათი.

1) აკაკის სასახლე და ბინა, სამუშაო ოთახი, ეზო, კარ-მიდამო

2) აკაკის გამოსვენება საჩხერიდან.

3) როგორ ეგებება ქართველობა აკაკის ნეშტს რკინის გზის სადგურებზე საჩხერიდან—შორაპნამდე.

სეანსები დაიწყო 9 თებერვლიდან. თ. 51.

თ-დ სვიმონ გიორგის ძე წერეთელი აუწყებს ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ომში ტრაღიკულათ მოკლულ იქნა შვილი მისი

ა რ ჩ ი ლ ი.

პანაშვიდი ყოველდღე, საღამოს 4 საათზე, საჩხერის მაცხოვრის ეკლესიაში. გვამის მოსვენება და დაკრძალვა ცალკე გამოცხადდება.

ქვრივი ელისაბედ ანტონის ასული ჩილაშვილისა შვილითურთ, დები: სოფიო როდენისა, ეკატერინე არაზოვისა, ვერა ჩილაშვილის ასული, კონსტანცია საფაროვისა, სალომე ჯულაბოვისა; დისწულები: გრიგოლი, იაკობი და სიდონია იოსებ არაზოვის შვილები; ანტონი, კოსტე და ნატალია სტეფანე ჯულაბოვის შვილები; სოსიკო, ნიკოლოზ და ანნა იოსებ ფანცხავას შვილები გულითადი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა, მეგობართა და ნაცნობთ პირველის უსაყვარლესი მეუღლის, მეორე, მესამე, მეოთხე, მეხუთე და მეექვსე ძვირფასი ძმის, ხოლო დანარჩენი დაუვიწყარი ბიძის კოლეჟსკი სეკრეტარის

ალექსანდრე პავლეს ძე ჩილაშვილის.

ცხედრის გამოსვენება მოხდება შაბათს, 14 თებერვალს, დილის 10 საათზე, საკუთარ სახლიდან, № 15 (თბილისის ქუჩა) კათოლიკეთა ეკლესიაში. წირვის შემდეგ ცხედარი წასვენდება და დაიკრძალება საფიჩხიის სასაფლაოზე.

1—1

ამერიკული მწარე ვაზი (rupestris),

მშრალ მიწაზე გაზდილი, იყიდება ზომიერ ფასად, იკითხეთ კ. ოცხელის წიგნის მაღაზიაში ქუთაისში. თ.

დაიბეჭდა და გასაყიდათ დაურიგდა მაღაზიებს ნ. ს. ჯორჯიკიას შემდეგი რუსული წიგნი:

„Критика психологической теоріи права“

Проф. Л. I. Петрожецкаго. ფასი 6 შაური. თ.

ქალთა ოთხკლასიანი პროგიმნაზია მ. ბ. კვინიხიძის

უ ფ ლ ე ბ ე ბ ი თ.

თფილისის ქუჩ. და ობორინის შესახვევში კუთხე. მოწაფეების მიღება დაიწყო 12 იანვრიდან. სწავლის ფასი უფლების გამო არ მომატებია. თავისუფალი ადგილი ყველა კლასში. სასწავლებელს აქვს სააზბანო განყოფილებაც, რომელშიც მიიღებიან მოუმზადებელი ბავშვები. თ. 7.

ქ უ თ ა ი ს ი — გიმნაზიის ქ., საკუთ. სახლი. **მოსკოვის ფირმის** ქ უ თ ა ი ს ი — გიმნაზიის ქ., საკუთ. სახლი.

ამხ-ბა „ნ. უდალოვი და ი. ვავილოვი“-ს

სამანუფაკტურო მაღაზიაში

მიღებულია და იყიდება დიდძალი ასარჩევი ახალ-მოდის საქონელი,

ა ბ რ ე შ უ მ ე უ ლ ო ბ ა,
შ ა ლ ე უ ლ ო ბ ა,
მ ა უ დ ე უ ლ ო ბ ა
დ ა ბ ა მ ბ ე უ ლ ო ბ ა.

განსაკუთრებით საყურადღებოა ქალების კოსტიუმებისათვის:

„ხავერდი—შიფონი“ „კრეპ—აბრეტინი“ და „კოტლე—ნოველი“ მანტოსათვის:

„ფ ა ი—რ ე ნ ე“ და „ფ ა ი—შ ი კ.“

აგრეთვე იყიდება ჩვენთან პროხოროვის ტრიოხგორნი მანუფაკტურის ნაწარმოები.

ფასები შეუფარდებლათ. თ.

თ. მთავრიშვილისა და ამხ. წიგნის მაღაზიამ დაბეჭდა და გასაყიდათ გამოსცა რუსულ ენ[აზ]ე ალ. გარსევანიშვილის თხზულება.

„Поэтъ Грузіи Акакій.“

წიგნის ფასი 2 შ. თ.

ექიმი გაბრიელ იოს. გოკიელის ელექტრონისა და სინათლის კაბინეტი. შინაგანი ნევრებისა და ვენერიულ ავათმყოფების მიღება დილის 9—12 საათ. საღ. 6—8 საათ. ალექსანდრეს ქუჩა, საკუთარი სახლი. (თ).

ექიმი ი. ჩარექოვი ქალაქის საავათმყოფოს ორდინატორი. განაახლა კანის, ვენერიულ და სიფილისიანი ავათმყოფების მიღება ახალ ბინაზე, დილით, 12—2 საათ. საღამ. 6—8 საათ. მისამართი: ლევაშოვის ქუჩა, ალიბეგოვის სახლში. (თ.)

კბილის მენაღარიშვილი და ტრუფაექიმები. ნოვა. დროებით ბათომიდან გადმოვიდენ ქ. ქუთაისში. თფილისის ქუჩა, სახლი ბახტაძისა, ფირალოვის თუთუნის ფაბრიკის გვერდში. ავათმყოფებს ღებულობენ დილის 9—1 და საღამოს 4—6. არჩენენ ავათმყოფობას კბილებისა და ღრძილებისას. აკეთებენ ხელოვნურ კბილებს: კაუჩუკზე, ოქროზე და ალუმინზე. ღრძილების ავათმყოფობას არჩენენ რამდენიმე სეანსზე ახალი [illegible]ებით. თ.

ქუთაისი, 13 თებერვალი.

...კვლავ შემოგიერთდით ჩვენ უფროს მოძმე ქართველებს და ვსუნთქავთ ქართველ ერთან ერთად .. და გვგონია (მიმართავს აკაკის) დაუბარე ამ შენებს, რომ ცალი თვალით და ერთი ხელით სანთელი ჩვენსკენ დაიჭირონ, გვინათონ და გვიპატრონონ, აღვადგენით ჩვენი დედა-ენა, გვიხსნან იმ გაჭირვებიდან, რომელშიაც ნამეტურ ახლა ვიმყოფებით ..

(ქობულეთელ ქართველ მაჰმადიან გულთაძე კაი კაცოშვილის სიტყვიდან*)

ჩვენ უკვე მოგახსენეთ, რომ აკაკიმ თავის სიკვდილით დასთგუნა სიკვდილი და ქართველი ერი შეაერთა, ქართველებს ფიცი დაადებინა:—ერთგულად ემსახურონ საქვეყნო და საშვილიშვილო საქმეებს.

ჩონგური საქართველოა,
სიმები ჩვენ გართ ყველანი,
ერთიც რომ გაწყდეს მათგანი,
მაშინვე უნდა შველანი!

აი, დიდებული სიმბოლო ერთობისა დიდებულ ადამიანისაგან ნაანდერძევი და ამ ერთობის გამომსახველი შეიქმნა თვით მოანდერძეს დაკრძალვა.

როგორც უკვე აღნიშნული იყო საქართველოს არც ერთ მეფეს არ ღირსებია ასეთის პატივით დასაფლავება.

ეს ადვილი ასახსნელიც არის.

რამდენიმე სამეფოთა და წვრილ სამთავროებად დაყოფილ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეები თავ-თავის საკუთარის ინტერესებით ცხოვრობდენ და ერთის კუთხის მეფე ხშირად მეორე კუთხის მტრად ითვლებოდა. რამაც, სხვათა შორის, დაღუპა საქართველოს პოლიტიკური მეობა.

დღეს კი, საბედნიეროთ ჩვენდა, საქართველო სულიერათა და პოლიტიკურ-ეკონომიურად უკვე გაერთიანებულია და იგიც ალტაცებით მუხლის იყრის საერო სულის საერთო მეუფეს წინაშე.....

ასეთი პატივის ცემა მარტო აკაკის ხვედრი არ არის არა ნაკლები პატივი სცა საქართველომ თავის მეორე დიდებულ შვილს ილიას.

საზოგადოთ, ქართველებმა დიდი ზეიმით ვიცით დღესასწაულობა რაიმე საერო სიხარულისა და უფრო დიდი ზარით გლოვა საერო უბედურებისა. ამ მხრივ არც ერთი—მეზობელი თუ არა მეზობელი—ჩვენ ვერ შეგვედრება.

მაგრამ მოგეხსენებათ ალმართს დაღმართიც თანა სდევს ხოლმე.

აღფრთოვანებული თუ მგლოვიარე ჩვენი ერი ილლება, თუ რაღაც მოსდის, შინაურ, სადღეისო საქმეების დროს იმდენ ძალას და ენერგიას ველარ იჩენს.

რამდენი საქმე დაგვრჩენია გაუკეთებელი, რამდენი ჩვენი მწერალი, თუ საზოგადო მოღვაწე მომკვდარა მშიერი საზოგადოების უყურადღებობისა გამო, რამდენი დღესაც სულსა ლაფავს, რამდენი სკოლა და წიგნთ საცავია გასახსნელ-დაასარსებელი საქართველოს მიყრუებულ კუთხეებში. ჩვენ ყველა ამის მოვლა—მოწესრიგება შეგვეძლია, თუ ისეთივე ერთგულება და ერთსულობა გამოვიჩინეთ სადა, მაგრამ აუცილებელ საკულტურო საქმეთადმი, როგორიც დღეს დავანახვეთ მთელ ქვეყანას.

მილიონებიც რომ დახარჯულიყო აკაკისა და ილიას დასაფლავებაზე მათზე ალალია, როგორც მათი დედის ძუძუ, მაგრამ სადღეისო საქმეების მივიწყება კი დიდი დანაშაული იქნება ქვეყნის წინაშე.

თუ ათასები არა. ასები მაინც მოვახმაროთ ამ საკულტურო საქმეებს და რამდენიმე წლის შემდეგ ასი ათასების ლირებულობა გვექნება ხელში.

ამას გვიქადაგებდენ ილიაცა და აკაკიც, ესევე უნდა ავასრულოთ ჩვენც, და მხოლოდ მაშინ ვიქნებით ღირსეულნი დამაფასებელნი ჩვენის ღირსეულის მასწავლებლისა, როცა მეთოდიურათ, შეუდრეკელად და კაპეიკის კაპეიკზე დადებით, შეუწყვეტლად ვემსახურებით საერთო საკულტურო საქმეებს. უამისოდ ზეიმი ზეიმათ დაგვრჩება, გლოვა გლოვათ და საქვეყნო და ერთობის საქმე ბევრათ ვერ წაიწევს წინ.

ჩვენ ერთხელ კიდევ დავუბრუნდებით ამ საგანს

ახლა კი გვინდა საზოგადოების ყურადღება მივაქციოთ მაჰმადიანთა საკითხს.

იგინი გვიწვევენ თავის წარმომადგენლის პირით „მოგვხედეთ, გვიპატრონეთო, ჩვენც თქვენი ძმები ვართო“.

განა ყური უნდა მოვუყრუოთ ამ მოწოდებაზე? განა აქამდისაც არ უნდა გვეზრუნა მათთან დაახლოვებაზე, მათთან მშობლიურ კავშირის შეკვრაზე?

განა ბევრი რამ გვაქვს გაკეთებული ამ მხრივ?

— თითქმის არაფერი!

განა არ შეგვეძლო გაგვეკეთებინა დიდი საქმე?

ყოველთვისაც შეგვეძლო, მაგრამ, აქ იჩენს ხოლმე თავს ჩვენი გულგრილობა ყოველდღიურ მოვალეობის წინაშე.

ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ ამიერიდან დავთრგუნავთ ამ გულგრილობას და უფრო ფხიზლად მოვიქცევით. ამისთანა საქმეში მაინც როგორიც არის საქმე აჭარლების დახმარებისა.

დღეს ყველამ იცის, რომ აჭარლები დიდ უბედურებაში ჩაცვინდენ ამ ომის გამო. ამ ჩვენი ძმების სიცოცხლე და ქონება განსაცდელშია, განსაცდელშია თვით მიწაწყალიც აჭარლებისა,

ერთის სიტყვით, იღუპება მთელი კუთხე ჩვენის სამშობლოისა და დაუყონებლივ შველა სჭირია.

ვინ უშველის მათ, ან ვინ გაიკითხავს მათ, თუ არა ისევე ძმა თვისი!

მაშ, აკაკის სასახელოთ, ახლავე შევადგინოთ დამხმარე კომისია და ჩვენ ძმებს თვალზე ცრემლი მოვწმინდოთ.

შევუსმინოთ მოხუც გულთა-ალა კაიკაციშვილს ვედრება, ნუ უგულებელვყოფთ ჩვენ ძმებს და ჩონგურის—საქართველოს—ერთ-ერთ გაწყვეტილ სიმს ახლავე მივეშველნეთ.

როგორ და რა გზით ამაზე ხვალ.

*) ეს სიტყვა გუშინ უნდა დაბეჭდილიყო ჩვენს გაზეთში, მაგრამ რაღაც სამწუხარო გაუგებრობისა გამო მხოლოდ დღე[ს] [illegible]ება.

რედ.

სამგლოვიარო დეპეშები და წერილები.

ქუთაისური ქართველ მოწყალე დებისა და სამხედრო საავათმყოფოში მყოფი ავათმყოფთა გუნდი, აკაკის გარდაცვალების გამო იზიარებენ საკუთარ [illegible] და უერთდებიან [illegible] თავის სამშობლოს.

კვირას, 15 თებერვალს, სამხედრო გოსპიტლის ეკლესიაში გადახდილ იქნება 20 დღის წირვა და პანაშვიდი აკაკის სულის მოსახსენებლათ.

კალუათა. (ზემო იმერეთი) ვიზიარებთ საერთო მწუხარებას, ჩვენი სასიქადულო და ძვირფას მგოსან აკაკის დაკარგვის გამო.

შალვა გოდაბრელიძე, მიხეილ გოდაბრელიძე, ასლან სამსონის ძე გოდაბრელიძე, მარიამ გოდაბრელიძისა, მელანია აბდუშელიშვილი, ისიდორე ნიკოს ძე გოდაბრეძიძე და მერი გოდაბრელიძე.

სიტყვა.

ქობულეთელი ქართველ მაჰმადიანის გულო ალა კაიკაციშვილის.

ნამდვილო ქართველო, თავადო აკაკი! ეს რაღაც სხვანაირი ამბავია დღეს, მოყრილია მთელით საქართველოს ერი, სხვა ერებიც ბევრია მათ შორის და გარს ახვევიან შენს კუბოს, თითქოს რაღაცას გეხვეწებიან, დარჩიო, ანუ გაბარიან რამეს საქართველოს შესახებ წარსულ დიდ წინპრებთან, მაგრამ არა მგონია, უენო ხარ, სულია ცოცხალი და უკვდავი, თორემ ენა და სხეული ვერ მიიღებს იმ შედარებას.

არა, ვგონებ მისთვის არიან მოსულნი, რომ თაყვანი სცენ, ვითა ცხოვლის მყოფელს შენს დიდებულს გვამს.

მეც ამათ რიცხვში ვურევივარ, მოხუცებული, უძლური ქართველი მაჰმადიანი, გამოგზავნილი სამესხეთოს მხარიდან, იმ მხარიდან, რომელიც სამას წელზე მეტია მოიტაცა მტერმან, და მოაშორა საქართველოს.

გამომგზავნეს და დამავალეს, რომ მათ მაგიერათაც თაყვანი ვსცე შენს დიდებულ მცხედარს და, თუ მოვახერხე, ორიოდე სიტყვაც გითხრა.

საქართველომ მუდამ მტრის ბრძოლაში ატარა თავისი სიცოცხლე, თუ სპარსნი, თუ ოსმალნი და სხვა ერებიც ღვრიდენ მათ სისხლს და აოხრებდენ ქართველთა ერის სადიდებელ ნაშთებს და ამ გვარად საქართველოს ისტორია, ქართველთა ერის წამების ისტორია არის, მაგრამ წამებულთა შორის განსხვავება არის. სამ ძმაში, მტერთან ბრძოლის დროს, მოხდება რომ ორი მტრის ტყვიით განგმირული უკან მობრუნებულა, წყლული მოურჩენია და დარჩენილა თავის ოჯახში. მესამე კი სულ მტერს წაუყვანია ტყვედ და ჩაუგდია განუწყვეტელ სატანჯველში. აი სწორეთ ქართველმა ერმა, ოსმალეთთან მრავალ საუკუნის განმავლობაში ბრძოლის დროს, დაჰკარგა ერთი მისი ძმა-მხარე სამცხე-საათაბაგო, უპირველესი მისი მხარე, ის მხარე, სადაც იშვა უკვდავი შოთა და მრავალნი მებრძოლნი გმირნი და სამას წელზე მეტი იყო, რომ ეს დაკარგული ძმები ქართველებს თვალითაც აღარ უნახავს.

ბოლოს კი წარსულ რუს-ოსმალეთის დროს მოხდა განგება და დალოცვილი რუსეთის მეომრების წყალობით კვლავ შემოგიერთდით ჩვენ უფროს მოძმე ქართველებს და ვსუნთქვამთ ქართველ ერთან ერთად. და ამ დროს სამასი წლის შემდეგ, სადაც შევინახეთ ქართული დედა-ენა, ჩვენც ვიღირსეთ დაგვენახა დიდებულო აკაკი სანთლე, რომელიც, ვითარცა უკვდავი შენ აღუნთე ქართველ ერს.

მაგრამ ჩვენი მხარე მეტად დაბნელებული იყო და ერთი სანათით ვერ მოიფინება ყველგან სინათლე, და საჭიროა, რომ აქეთ უფრო მრავალი სანთლით მოვიდენ შენები, და გვეუდრები, დაუბარე ამ შენებს, რომ ცალი თვალი და ერთი ხელით სანთელი ჩვენსკენ დეიჭირონ გვინათონ და გვიპატრონონ, აღვადგინოთ ჩვენი დედა-ენა, გვიხსნან იმ გაჭირვებიდან, რომელშიდაც ნამეტურ ახლა ვიმყოფებით. აღარ შეგაწუხებ, გაცხონოს ღმერთმან და ვისურვებ, რომ შენფერი შვილი აწ ბევრი გაჩენოდეს საქართველოს, განათლებულს შენგან ანთებული ჟინჟილით.

სიტყვა.

წარმოთქმული ქუთაისში მყოფ ქართველ სტუდენტთა წარმომადგენლის ბეგლარ ფალავას მიერ სად. შორაპანში 5 თებერვალს.

მამულიშვილნო! ვისაც შვიდი წლის წინეთ მთელი საქართველო ზეიმ-ტაშ-ტაკებით ეგებებოდა, ვისაც ერი, ბერი, მდიდარი და ღარიბი, მოხუცი და ბავში დიდებულს მრავალჟამიერს უგალობდა—იგი დღეს უკვე აღარ არის. შვიდი წლის წინეთ ნადიმი და ზეიმი იყო, დღეს—გლოვა და ზარის ხმა-ღა გაისმის. დიდებული იყო სიხარული ერისა, დიადი იყო წამი, როდესაც საქართველომ ერთი თვალის გადავლებით გაითვალის წინა განვლილი ნახევარი საუკუნე და ამ ხანის შემქნელი მისი მშობელი—სათაყვანო ხატად ყავდა თვალწინ. მაშინ კიდევ გვასულდგმულებდა აკაკის ღიმილი, მისი შემოხედვა ჯადოსნური და ენა მისი მოქარგული. დღეს ყოველივე ეს შეიცვალა: დადუმდა ენა მრავალმეტყველი, დაიმსხვრა ჩანგი, რომლის სიმთა ჟღერანი ნახევარ საუკუნეზე მეტს ათრთოლებდა და საუკეთესო იმედებს უღვიძებდა გულში სამშობლოს შვილებს. მშობელი ერის გულის ზრახვათა მესაიდუმლე, სწორუპოვარი დარაჯი თვისი ქვეყნისა გადაიცვალა; მოკვდა იგი, ვინც უდიდესი მოციქულთაგანი იყო საქართველოს აღდგენისა და განახლებისა. მოკვდა იგი, ვინც ჩვენს ცეცხლი მოსტაცა, რათა მშობელი ერის ჩაქრობილ კერაზე აღენთო კოცონი უკვდავებისა. ბუნებამ თვისი ულმობელი განაჩენი კვლავ გამოაცხადა. წაგვერთვა ჩვენი დიდება, ჩვენი სიამაყე, დაობლდა ქართველი ხალხი, მიწყდა წყარო უკვდავების წყლით მოჩქეფარე, აღარ სცემს გული სამშობლოსათვის ტანჯული და წამებული. ახლა მხოლოდ მგოსნის ძლიერი სული სპეტაკ ფრთათა ქროლვით დაფრინავს ჩვენ შორის.

აკაკი ისევ ჩვენთან არის იგი მარად იცოცხლებს საქართველოსთან განუყრელად, განუშორებლად. აკაკის უკვდავი სული ჩვენი ერის უერთგულესი დარაჯია. ჟამთა სრბოლა, დროთა სიმუხთლე დიდი აკაკის უკვდავებას ვერას დააკლებს.

ორმოცდაჩვიდმეტი წელი აკაკით სულდგმულობდა ქართველი; ერის ყოველი ნაბიჯი ამ ხნის განმავლობაში, ყოველი ჭირი და ვარამი, მწუხარება და სიხარული ზიარებია უკვდავ მგოსნის სიძლიერეს. ყველაფერს გამოხმაურება მისი ქნარი.

აკაკიმ ამოსწურა სამშობლოს ცხოვრება, ხევსური უმღერა საქებსა და მოსაწონს, ზიზღით დააჯილდოვა ღირსი ძაგებისა. იგი თითქოს მრავალ უთვალავ ატომად გაიშალა და ყველგან თვისი ენერგია გაბნია. მაღლა ეპყრა აკაკის მრავალსაუკუნოებში განაწამებ სამშობლოს დროშა, მედგრად წინაღუდგებოდა მტერს — ჩუმჩუმად — პარვით მოსულს და მეხივით თავს დაატყდებოდა შინაურ გაუგებრობას, სულით დაცემას და ეროვნების გახრწნის ხელის შემწყობთ.

მიიცვალა მეუფე ქართული პოეზიისა, შესწყდა ციურ ხმათა ტკბილი მუსიკა. კვლავ ვინ შეამკოს ტურფა ივერი, ვინ შეუშროს ცრემლი ერსა მწუხარეს, ან ვინ უმღეროს ტანჯულ შრომის შვილს ტკბილი ნანინა, ვინღა დაუკრას დაფ-ნაღარას გმირთ მოსაწვევად? ცათა წინაშე ვინ აღავლინოს „ჩვენი ქვეყნის მწარე ბედი და საჩივარი“?

საშინელია უბედურება და მწარეა ჩვენი ხვედრი, მაგრამ არ გვშართებს ტირილი და უიმედობა. აკაკიმ მშობელ ერს უკვდავება უანდერძა. მგოსნის დაფმა და ნაღარამ დიიხაც მიზანს მიაღწია: გმირნი იზრდებიან ცხრაკლიტულში მომწყვდეულ ნესტან-დარეჯანის დასახ წელად. გათვითცნობიერებული ქართველი ხალხი თვის კუთვნილს მოითხოვს.

ჩვენ, ქართველი სტუდენტობა მუხლს ვიდრეკთ დიდებული მოძღვრის და ძვირფასი მასწავლებლის ცხედრის წინაშე და ხელაპყრობით შევფიცავთ მის უკვდავ სულს, რომ პირნათლად ვემსახუროთ მის წმინდა იდეალებს და ვიშრომოთ ქართველი ხალხის კეთილდღეობისა და წარმატებისთვის.

ოქმი.

ქ. ტფილისი. 1915 წელს, თებერვლის 9-სა დღესა. ჩვენ, თავად აკაკი როსტომის ძის წერეთლის ანდერძის აღმასრულებლები, შევიკრიბენით აკაკის ბინაზე (ოლღას ქუჩ., დოვლათოვის სახლი № 41) ნაშუადღევის 1 საათზე და გავხსენით დაკეტილი ორი ჩამადანი წითელი და შავი, რომლისაგან წითელი ჩამადანის გასაღები გადმოგვცა აკაკის შვილმა თავადმა ალექსიმ, ხოლო მეორისა იდო წითელ ჩამადანში, ცალკე საფულეში, აგრეთვე გავაღეთ სამწერლო მაგიდის უჯრები აკაკის საწოლ ოთახში. როგორც ჩამადნებსა, ისე უჯრებში აღმოჩნდა: მრავალი ხელთნაწერი, ცალკე თაბახებით, რვეულებით და წიგნებით, მიწერ-მოწერა კერძო პირებთან, სხვა და სხვა ამოჭრილი წერილები გაზეთებიდან, სურათები, სადარბაზო ბარათები ტანსაცმელი, საცვლები, პენსნე თავის ბუდით, ჯიბის საელექტრონო ფანარი, დიდი საფულე წერილებითა და სხვა და სხვა ცნობით სავსე, პასპორტი. ეს მასალა გადავარჩიეთ, გავანაწილეთ შევკარით ექვს ნაკვათად და ჩავალაგეთ ორსავე ჩამადანში, რომელნიც დავკეტეთ ლუქით დავბეჭდეთ. ორივე ჩამადნის გასაღები და ბეჭედი შესანახად გადაეცა ექ. ივანე ელიაშვილს; ხოლო ჩამადნები გადაეცა საეთნოგრაფიო და საისტორიო საზოგადოების გამგეობის თავმჯდომარეს ექვთიმე სვიმონის ძე თაყაიშვილს ქართულ მუზეუმში დასაცავად, სადაც ამ მოკლე ხანში ექიმმა ივანე ელიაშვილმა და გრიგოლ დაისამიძემ ჩვენი დავალებით ხსენებულ საზოგადოების გამგეობის წარმომადგენლებთან ერთად უნდა აღნუსხონ და შეადგინონ დაწვრილებითი სია.

ამასთანავე საჭიროდ ვსთვლით ამავე ოქმში აღვნიშნოთ, რომ ჩვენ მიერ გადათვალიერებულ მასალაში არ აღმოჩენილა არავითარი დახურული ან და დაბეჭდილი კონვერტი. გასინჯვის დროს დაესწრენ ჩვენს გარდა შვილი აკაკისა, მეუღლე მისი კნ. ნატალია პეტრეს ასული წერეთლისა. აგრეთვე აკაკის ერთგული მოსამსახურე სპირიდონ ივანეს ძე ზაბახიძე. გასინჯვა გაგრძელდა საღამოს 7 საათამდე.

ნების აღმასრულებელნი: ივანე ელიაშვილი, გრიგოლ დაისამიძე, კონსტანტინე აბდუშელიშვილი, სერგო ბახტაძე, იაკობ ფანცხავა, კნ. ნატალია პეტრეს ასული წერეთელი, თავ. ალექსი წერეთელი, სპირიდონ ზაბახიძე.

მცირე შენიშვნა გადმოხვეწილების შესახებ.

„კლდემ“ სამართლიანად უსაყვედურა ჩვენს პრესას, რომელმაც ამ საჭირბოროტო საკითხის შესახებ ხმაც კი არ ამოიღო. ზღვა ხალხი მოაწყდა ჩვენს პატარასა და ღარიბ ქვეყანას და განსაცდელში ჩაგვაგდო.

ამას წინად „კავკაზსკოე სლოვო“ სწერა, დამხმარებელმა კომიტეტმა არ... რებს უარი უთხრა დამხმარებაზე... ეს მართალია, ცხადია, ჭირი კიდევ ... რო გაათკეცებს ... რა, ეს უსამართლობაა, რადგან კომიტეტმა რამე პოლიტიკა კი არ უნ... აწარმოოს, არამედ მოვალეა ყველას ... უწოდოს ხელი, რომელ ერსაც კი უნ... ეკუთვნოდეს გადმოხვეწილი. და, მეორ... ეგრედწოდებული გამონაყარი ტიფი, რ... მელსაც სხვაგვარად შიმშილის ტ... უწოდებენ, შიმშილისა და სიბინძურ... გან, ე. ი. უკიდურესი გაჭირვებისაგ... ჩნდება. და მშიერი ხალხი, უეჭველ... ყოველგვარ სენსა და ჭირს წარმ... შობს.

ამიტომ, ვის სიტყვასაც კიდევ გავლ... ნა აქვს, ყოველი ღონე უნდა იხმარ... რომ საქართველო შიმშილის ტიფის ბ... ნაგად არ შეიქნეს. ამისთვის კი საჭირ... გადმოხვეწილთა შეჯგუფება და თავმ... რა ერთ ალაგას არ მოხდეს, ე. ი. ... ჭიროა მათი გაფანტვა დიდ სივრცე... ეს ისე იმოქმედებს, როგორც გამქრ... ლი ქარის ბერვა ოთახის ჰაერის გ... მენდაზე.

რუსეთი მდიდარია და დიდი და ... ლაც ორასი ათასი კაცის გაფანტვა ... სივრცეზე მის ცხოვრებას სრულიად ... არ დაემჩნევა. ორასიათასი კაცის შეჯგუ... თფილისსა და მის გარშემო კი ძლი... სახიფათო იქნება. თუ კი უკვე ახ... იჩინა თავი გამონაყარმა ტიფმა, რას ... უნდა მოველოდეთ გაზაფხულსა და ... ფხულში?! და, შავი ჭირი რომ გაჩნდ... ხომ მუსრს გაავლებს ჯერ გადმოხვეწ... ლებსა და შემდეგ მკვიდრ მცხო... რებთ.

დიაღ! საჭიროა დროზე ვიფიქროთ ... დავიჭიროთ თადარიგი, თვარა შემდ... გვიან-ღა იქნება თითზე კბენანი!

ვახილ წერეთელ...

ახალი ამბავ...

ყოვლად სამღვდელო იმერეთის ე... კოპოსი გიორგი ამ ჟამათ თავს კარგ... გრძნობს.

✦ გუშინ, 12 თებერვალს, დილ... მატარებლით ბათომიდან ჩამოვიდა ქ... თაისის გუბერნიის თავად აზნაურთა წ... ნამძღოლი და ქართველი დრუჟინ... უფროსი თვ. დ. ო. ნიჟარაძე.

✦ ქალაქის მოურავი ჩიქოვანი ამ ... მათ თფილისში იმყოფება. იგი 9 თებე... ვლიდან დაწყებულ სრულიად კავკასი... ქალაქის საბჭოს კრებებზე დასასწრებლ... არის წასული.

✦ როგორც გავიგეთ, ქუთაისში ...

სამოთხის კარებთან.

(ზღაპრული თქმულება გადმოკეთებული).

შავ—ნისლით დაბურულ სამოთხის კარების წინ ოდნავ ბჟუტავს პატარა ლამპარი და თეთრით მოსილ პეტრე მოციქულის სახეს მკრთალად ანათებს.

პეტრე მოციქულს ხელში გასაღები უჭირავს და მაგრათ ჩაკეტილს სამოთხის კარებს სდარაჯობს.

გარშემო სიჩუმეა; მხოლოდ შორს, სადაც, ცხოვრების ბნელეთში, გაისმის საზარელი გლოვა ტირილი.

ამ ბნელეთიდან უცბათ მოციქულის წინ გაჩნდა ვიღაც სახე დაკარგული არსება: ცხვირი სრულიად აღარ აჩნდა, ცალი ყური და მარჯვენა ლოყა აჭრილი ჰქონდა, გრძელ ჭაღარა წვერებზე წითელი სისხლი შავათ დახმობოდა და კისერზე თოკის ნაწყვეტი ეკიდა. უცნობი მიესალმა მოციქულს, თავი დაუკრა და მოახსენა:

— ჩვენო ბრძენო! გამიღე სამოთხის კარი და ნება მომეცი წარვსდგე წიაღსა შინა აბრაამისასა“.

— ვინ ხარ შენ? რა დაგმართნია?! —ჰკითხა უცნობს მოციქულმა.

— მე საწყალი ებრაელი ვარ,—უპასუხა უცნობმა:—დარბევის დროს სიცოცხლეს გამომასალმა შეუბრალებელმა ბრბომ. სიკვდილის შემდეგ ჩემი უსულო გვამი მუხის ტოტზე თოკით ჩამოჰკიდეს და ისე დასცინოდენ ჩემი წინაპრების სარწმუნოებას.

— „რა სარწმუნოებისა ხარ„?

— მტკიცეთ მრწამს კანონები მო-... [illegible]

...რგი,—მიუგო მოციქულმა,—დაჯექი ე მანდ მდელოზე და ღვთის ბრძანებას მოუცადე.

ებრაელმა უთხრა „მადლობა მოციქულს, დაჯდა მდელოზე და ღვთის განაჩენის მოლოდინში მწარე ფიქრს მისცა თავი.

ცოტა ხნის შემდეგ ბნელში გამოჩნდა გრძელსა და ჭრელ ხალათში გახვეული ადამიანი. მოპარსული თავი თეთრი ლოლბანდით ქონდა შეხვეული, ფეხსილები და წვერები ინით შეღება, ფეხებზე რბილი ფოსტლები ჩაეცვა და მკერდში ისე მაგრათ ქონდა ჩარჭობილი შუბის ნამტვრევი, რომ ვერცერთ მის ამხანაგს ვერ ამოეძრო.

ახლად მოსული მოწიწებით შეევედრა მოციქულს:

— მეგობარო! შემიშვი სამოთხეში— მაჰმადთან.

— ვინა ხარ შენ და რას აკეთებდი ქვეყნათ?

— მე თათარი ვარ, ცეცხლითა და მახვილით ვავრცელებდი ისლამს და სული დავლიე გიაურებთან ბრძოლაში.

— რა სარწმუნოებისა ხარ? კითხა მოციქულმა.

— მრწამს ისლამი და ყურანის მცნებას მივსდევ.

— მოითმინე!.. დაჯექი შენც აი, იმ მდელოზე.

თათარმა მოციქულს, მოწიწებით თავი დაუკრა, ნელის ნაბიჯით გასწია და ებრაელის გვერდით დაჯდა. ორივენი დიდხანს ისხდენ ჩაფიქრებული და [illegible] ... ხან და ხან არღვევდენ [illegible]

... ხანმა.

შორიდან მოისმა ხმაურობა და შავნისლში გამოჩნდა ... ტანით გამოწყობილი ქართველი, რომელსაც გულში საშინელი ჭრილობა ქონდა.

მხნეთა და ჩქარის ნაბიჯით მიუახლოვდა ქართველი მოციქულს და ამაყათ მოახსენა:

— ურჯულოებთან ბრძოლაში თავი გავსწირე, წმინდათ ვიცავდი ქრისტიანობას და ღირსეული სიკვდილიც ვპოვე ბრძოლის ველზე, გამიღეთ სამოთხის კარი...

მოციქულმა მდელოზე მიუთითა და უთხრა: იქ დაჯექი, მოიცადე.

ქართველი მკვირცხლათ გაბრუნდა, მიუახლოვდა თათარსა და ებრაელს, სალამი მისცა და იქვე, მათ გვერდით, დაჯდა. სიჩუმე ჩამოვარდა.

ბნელეთში ხელახლა გამოჩნდა ლამაზათ გამოწყობილი, მაგრამ თავგაჩეხილი, ახოვანი ყრმა. თაყვანი სცა მოციქულს და სამოთხეში შესვლა სთხოვა, რადგან ის ქვეყნად თავგამოდებით იცავდა კათოლიკეთა სჯულს.

მოციქულმა იმასაც მდელოზე მიუთითა.

არ გასულა ამის შემდეგ რაოდენიმე წამი და ცხოვრების ბნელეთში კვლავ გამოჩნდა მთლათ გათეთრებული, წელში მოხრილი მოხუცი. კონკები ძვლივს ფარავდა მის გახმარს სხეულს და დაგლეჯილ ფეხსაცმელებში თითები მოუჩანდა. შუბლზე კი სისხლი გადახმობოდა.

მოხუცმა მოციქულს მუხლი მოუხარა სამოთხეში შესვლის ნება სთხოვა და მოწიწებით უთხრა:

— მე რუსი გლეხი ვარ. ტანჯვა-ვაებაში გავატარე ჩემი სიცოცხლე, ძველს, მამაპაპურ სარწმუნოებას ვასრულებდი, პირჯ... თითით ვიწერდი, მაგრამ პატრიარქ ნიკონის მიმდევრებმა მაწამეს.

ესეც მოციქულმა მდელოსკენ გაგზავნა დასასვენებლათ. მოხუცი ბარბაცით მივიდა მდელოსთან და სხვებთან ერთათ ესეც ელოდებოდა ღვთის განაჩენს.

ხელ-ახლა სიჩუმე ჩამოვარდა.

მოციქული ისევ ისე სამოთხის კარებთან იდგა და ხელში გასაღებს ათამაშებდა.

გაისმა ფეხის ხმა და ბნელეთში კიდევ გამოჩნდა თავპირ დამტვრეული, ნახევრათ შიშველი, საწყალი გლეხი. ფეხზე ქალამნები ეცვა, მეტის შრომისგან ხელისგულებზე ბებერები აჩნდა, უჭმელობით გაძვალტყავებულიყო და ზურგზე ლილის ფრად წკნელით ნაცემი ზოლები აჩნდა.

გლეხი დაემხო მოციქულის წინ, ხელ-ვი მუხლებზე მოხვია და უნდა ეკოცნა, მაგრამ მოციქულმა წამოაყენა, და თავის ასეთი დამცირებისთვის უსაყვედურა.

— თქვენი ჭირიმე,—ძლივს წარმოსთქვა გლეხმა, ნუკი გამიჯავრდებით და მიპასუხეთ: აქვს თუ არა ადგილი სამოთხეში ამისთანებს, როგორც მე ვარ?

— შენ ვინა ხარ?

— როგორ გითხრა, თუ ვინ ვარ? იქ... ყმა ვიყავი; გაჭირვებაში ვცხოვრობდი, ბოროტებას არ ვებრძოდი და არც ცუდს საქმეს ჩავდიოდი, ახლა მეც არ ვიცი, ვინა ვარ?.. გლეხი უნდა ვიყო!

— რა სარწმუნოებისა ხარ?

— სარწმუნოება?.. სარწმუნოებაც უთუოთ გლეხის უნდა მქონდეს: მღვდელი გვყავდა ... ეკლესიაში დავდიოდი.

მოციქულმა ამასაც უბძანა მდელოზე ჩამომჯდარიყო და სხვებთან ერთად მოე-... ცადა. გლეხიც მიშიშით კრძალვით მიუახლოვდა მდელოზე და მორიდებით, შო... ახლო დაჯდა.

დიდხანს, დიდხანს ელოდებოდენ ექვს... ვე ღვთის განაჩენს და სულ განაბულ... საცოდავათ შესცქეროდენ მოციქულს.

მრისხანე მოციქული მათ თვალე... არიდებდა. სამოთხის კარები ისევ მაგრა... იყო ჩაკეტილი და ცხოვრების ბნელე... ში—კი გლოვა და კვნესა გაისმოდა.

მდელოზე მყოფთ მოეწყინათ და ... იცოდენ რა ექნათ. უცბათ წამოხ... ფეხზე ებრაელი და ხმა მაღლა სთქვა:

— ძმებო, რას გავჩუმებულვართ? გ... ნა ჩვენ ერთ ადგილას არ მოვედით? გ... ნა ჩვენ ერთი და იგივე ღმერთის შ... ლები არ ვართ?

— დიახ, დიახ! ჩვენ ერთი და იგი... გამჩენი გვყავს დაიძახეს დანარჩენებმა.

ებრაელმა კი განაგრძო:

— თუ ჩვენ დედა მიწაზე არ ვცხო... რობდით კარგ განწყობილებაში და ერთ... მანეთის მტრები ვიყავით, თუ ჩვენ ერთ... მეორეს ვდალატობდით და არ ვიყავი... თანასწორნი, მოდი ახლა მაინც გავთა... ნასწორდეთ.

სუყველას მოეწონა ებრაელის სიტყვ... სიხარულის ჟრუანტელმა დაურა მ... ტანში, ერთმანეთს, ძმურათ ხელი გა... წოდეს და ღვთის სადიდებლათ სიმღერ... შემოსძახეს.

უგალობდენ ღმერთს და ამ ლოცვ... აქებდენ ძმობას, თანასწორობას.

მოციქულს სახე გაუბრწყინდა, მაშინ... გაალო სამოთხის კარები. და უთხრა მა...

— ადრე მოქცეულიყავით მაგრე, ... მო ძმებო, სამოთხის კარები დიდია, მ... რამ ყოველთვის არ არის ღია. აქ შ... ლა მხოლოდ მათ შეუძლია, ვისაც ...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მდგარი ქართველი დრუჟინის ერთი ნაწილი, ომში უკვე გაუყვანიათ.

✦ ქ. შორის წ. კ. გამავრცელებელი საზოგადოების კრება მარტამდის აღარ შედგება.

✦ 16 თებერვალს, ქალაქის თვითმართველობის დარბაზში მოხდება საჯარო ვაჭრობა ეკლარის ქვასატეხის იჯარით გასაცემათ.

ამავე დღეს იჯარით გაიცემა მიხეილის ქუჩაზე მდებარე კონდოპულოს სეული ორი სახლი.

✦ სოფ. ვანის (ქუთაისის მაზრა) საზოგადოებამ აკაკის ძეგლის ფონდის გასაძლიერებლად, გვირგვინების ნაცვლათ, გადასდვა 20 მანეთი.

✦ 10 თებერვალს, ღამით ბალის ქუჩაზე ერ. შარაშიძეს მოპარეს ტანისამოსი, პოლიციამ ქურდების აღმოაჩინა და ნაპოვნი ტანისამოსი პატრონს ჩააბარა.

✦ 8 თებერვალს სოფ. დიდ-ჯიხაიში აკაკის სულის მოსახსენებლათ პანაშვიდი გადაიხადეს. სიტყვა წარმოსთქვა მღ. გერასიმე ნუცუბიძემ. ამავე დღეს პანაშვიდი გადაიხადეს ს. საწულუკიძეოში. სიტყვა წარმოსთქვა პ. კობეშევიძემ.

✦ დღეს, ქალაქის თეატრში ქართველი მომღერალის ივ. სარაჯიშვილის მონაწილეობით გაიმართება საყურადღებო კონცერტი.

✦ სამხედრო ბეგარის მოსახდელათ ახალგაზდების გაწვევა ტყიბულის გასაწვევ უბნიდან 18 თებერვლიდან დაიწყება

✦ 16 თებერვალს ოლქის სასამართლო გაარჩევს სოფიო გვასალიას, მელიტონ ხუცკივაძის, ლონგინოზ სვანიძის, ნიკოლოზ გოცირიძისა და რაფიელ ჩიკვაშვილის საქმეებს.

✦ ქალაქის სანიტარმა ი. ჩაჩანიძემ 11 თებერვალს ბალახვანის ქუჩაზე ოქმი შეუდგინა დავით ჯუღელს მეთორნე ისიდორე თომაძეს და თერძს ჯოხიას სანიტარული წესის დარღვევისათვის.

თ ე ა ტ რ ი.

ქარ. მსახ. ამხა. საგასტროლოთ მოიწვია დამსახურებული და ნიჭიერი ქალი **ნინო ჩხეიძე**, მისის მონაწილეობით წარმოდგენა გაიმართება კვირას, 15 თებერვალს, წარმოდგენილი იქნება **„მედეა“**.

✦ „ამხანაგობა“ ამზადებს ნ. შიუკაშვილის ახალ პიესას **„გამხმარი ფოთოლი“**.

ო მ ი.

პეტროგრადის დეპეშათა სააგენტოსაგან.

რუსეთ-გერმანიის ასპარეზი.

პეტროგრადი. 11 თებერვალი. ოფიციალური. უმაღლესი მთავარსარდლის შტაბისაგან: გროდნოს ჩრდილოეთით, ისტრუემბართან და შტაბინთან 10 თებერვალს ხდებოდა შეტაკება, ავგუსტოვოს ტყეში. ჩვენმა მე-29-ე დივიზიის ორმა პოლკმა გაარღვია მტრის ხაზი და შეუერთდა ჩვენს ჯარს. მტრის ცხენოსანი ჯარი ცდილობს ნემანის მარჯვენა მხარეს გადასვლას. იპრის მარჯვენა მხარეზე დაწყებული ბრძოლა თანდათან მწვავდება. გერმანელებს განუწყვეტლათ მოაქვთ მრავალი იერიში მთელ ფრონტზე ბობრიდან ედვაბნომდი, და ვისლის რაიონში. ბაძინოვოს რაიონში, გრაზნიშკის მხარეზე, ბრძოლამ მწვავე ხასიათი მიიღო. ვისლის მარცხენა მხარეზე მტრის სუსტი შემოტევები უკუვაგდეთ. კარპატებში სასტიკი ბრძოლა სწარმოებს ლუპკოვოსა და მუნკაჩის რაიონებში. ჩვენმა ჯარმა ბრწყინვალეთ გაიმარჯვა ზავადკასთან. 9 თებერვალს გათენებისას დაიკავეს თხრილების სამი რიგი. გერმანელები, რომლებიც იცავდენ ამ პოზიციას ნაწილი დაიხოცნენ და ნაწილიც ტყვეთ წამოვიყვანეთ. კოზიუვკასთან გერმანელებისგან მოტანილი იერიშები უკუვაქციეთ. ტუხლოს სამხრეთით საშინელი ბრძოლის შემდეგ, ჩვენმა ჯარმა დაიკავა მდ, როჟანკას მარჯვენა ნაპირის სიმაღლეები. გალიჩის მხარეზე, ჩვენი გუშინდელი სამხედრო მოქმედებით შეჩერებულ იქნა მტრის საგრძნობელ ძალების თავდასხმა.

პეტროგრადი. 11 თებერვალი. ოფიციალური. გენერალური შტაბის მთავარ სამართველოდან: მარცხი. რომელიც ჩვენ მეათე არმიას მოუვიდა ნემანისა და ბობრისაკენ დახევის დროს, ბერლინის ოფიციალურ ცნობებში ძლიერ დამახინჯებული და ყოველნაირ სიმართლეს მოკლებულია. იქ ნათქვამია, თითქოს მათ ამოეწყვიტოთ მთელი ჩვენი მეათე არმია. ნამდვილათ კი ჩვენი მეოცე კორპუსის ნაწილები. მოხვდენ განსაკუთრებულ ცუდ მდგომარეობაში, და მეორე კორპუსმა, მართლაც, დიდის დანაკლისით დაიხია ვერჟბოლოვოს პოზიციებისაკენ. რაც შეეხება სხვა კორპუსებს ხსენებული არმიისას, მათ, მტრის იერიშები თავიდან აიშორეს და ახლა უკავია ნაჩვენები პოზიციები, და უკვე რამოდენიმე დღეა, რაც ეწევიან მთელ ფრონტზე მტერთან ბრძოლას. მე-20 კორპუსის შემადგენელ ჯარებიდან ამ უკანასკნელ დღეებში ორმა პოლკმა შესძლო გაერღვია მტრის ხაზი და შემოერთებოდა ჩვენ მთავარ ჯარს.

პეტროგრადი. 11 თებერვალი. ქვეითი პოლკის კაპიტანმა ივანოვმა, კარპატებში, 7 თებერვალს, დაიკავა მდ. ზევადკაზე ყველა გადასასვლელი ადგილები და უკან დაახევია გერმანელებს თავიანთ პოზიციებისკენ. იერიშის შემდეგ დაიკავა სამი რიგი თხრილებისა. ჩვენ წამოვიყვანეთ ტყვეთ მრავალი გერმანელი და ვიხელთეთ ტყვიისმტყორცნელები სამწუხაროთ ამ ბრძოლის დროს ტყვეთ წაიყვანეს კაპიტანი ივანოვი. მეზალაბორჩის რაიონის სამხრეთით, ავსტრიელები ზარბაზნებს უშენენ მონასტერს. ჩვენი ჯარი ხშირათ იტაცებს გერმანელების ფოსტას, სადაც ჯარისკაცების წერილებში ხშირათ არის ძლიერ ფრთხილათ გამოთქმული სურვილი ტყვეთ დანებების შესახებ.

დასავლეთის ასპარეზი.

პარიზი. ოფიციალური. 11 თებერვალი. შამპანიაში ბრძოლა ჩვენ სასარგებლოთ სწარმოებს. ბოსენჟურის რაიონში ჩვენ დავიკავეთ ახალი თხრილები და შევინარჩუნეთ პოზიციები, რომლებიც მტერს წავართვით. ფორესკის ახლოს ჩვენ ავაფეთქეთ მტრის წამლისა და იარაღების საწყობი. ეხლა მტკიცდება, რომ ბუაშტის ტყეში თავისსავე იერიშის დროს, გერმანელები სასტიკათ დამარცხდენ. ელზასში ჩვენმა ჯარმა მტერი უკუაქცია.

დარდანელთან.

ლონდონი. 11 თებერვალი. საადმირალო იუწყები; რომ სამხრეთ-აღმოსავლეთის ძლიერი ქარის გამო დარდანელზე იერიშები და სროლა შეჩერებულია. სროლით ძლიერ დაზიანებულია გარეშე ფორტები.

სხვა და სხვა ამბები.

მილანი. 10 თებერვალი. გუშინ საღამოთი, ომის მომხრე დემონსტრანტებმა მოგლიჯეს წარწერები სოციალისტურ გაზეთ „ავანტის“ რედაქციას, ამოამტვრიეს ფანჯრები, დალეწეს გერმანელების მაღაზიები. ღამის 12 საათზე, პოლიციამ, როგორც იქნა ბრბო გაჰფანტა.

სოლუნი. საბერძნეთმა ჩერნოგორიიდან გაიწვია წითელი ჯვრის რაზმი, რომელიც იქ იმყოფებოდა ომიანობის დასაწყისიდანვე. ბულგარეთი საომრათ ემზადება. საბერძნეთ-ბულგარეთის საზღვრებზე ჯარების მოძრაობა გაძლიერდა.

ლონდონი. სახალხო გემზე, რომელიც აკეთებდა რეისს ფოლკესტენსა და ბულიონის შუა, გუშინ ბულიონიდან გამოსვლისას იერიში მიიტანა გერმანიის წყალქვეშა ნავმა. ყუმბარა გემს ასცდა შემთხვევით. არც ერთი მგზავრთაგანი სამხედრო პირი არ ყოფილა. სულ იყო 92 კაცი, რომელთა შორისაც იყვნენ აგრეთვე ნეიტრალურ სახელმწიფოს ქვეშევრდომნიც.

სოფია. კაზინოში მომხდარ აფეთქების დამნაშავე, ბულგარელი ანარქისტი აღმოჩნდა, რომელიც უკვე დააპატიმრეს. აღმოაჩინეს დიდი ორგანიზაცია, რომლის წევრების უმრავლესობაც უკვე დაპატიმრებულია.

სტოკჰოლმი. „ფორვესტსი“ მოითხოვს სახელმწიფო მონოპოლიის შემოღებას კარტოფილზე, რომელიც ახლა გერმანიაში ერთად-ერთი წყაროა ხალხის გამოსაკვებათ.

ტოკიო. იაპონია-რუსეთის საზოგადოებამ გადასწყვიტა გამოგზავნოს რუსეთში სავაჭრო-სამრეწველო კომისია, რომელმაც უნდა შეისწავლოს საქონლის შემოტან-გატანის საკითხი.

ლონდონი. ამას წინათ ინგლისის მთავრობამ დააჯილდოვა ინგლისის ჯარები. ამის გამო შურითა და ს ხარბით აღტყინებულ ინდოეთის ქვეითა პოლკის ნაწილს, როგორც სინგაპურიდან იტყობინებიან ოფიციალურად, ამბოხება მოუხდენია. ამბოხება მალე ჩაუქრია სანხოვის რაზმს და ინგლისისა და მოკავშირე სახელმწიფოების გემებიდან გადმოსხმულ ჯარს. მოკლულია ინგლისის 6 აფიცერი, 16 უნტერ-აფიცერი და 16 არა-სამხედრო პირი ინგლისელი, მათ რიცხვში ერთი ქალი, დაჭრილია 9 უნტერ-ოფიცერი. მეამბოხეთა ერთი ნაწილი მოკლულია. დანარჩენი კი ჯარს დანებდა. წესიერება აღდგენილია.

მილანი. 10 თებერვალი. დაიწყო პროცესი იტალიელ ჟურნალისტებისა, რომლებიც გერმანიის საელჩოს ფულებით, გერმანიაში ნოგზაურობდენ. დამნაშავენი ბევრ სენსაციურ ამბებს მოუთხრობენ სასამართლოს გერმანიის სპეციალურ აგენტებისაგან იტალიის ჟურნალისტების მოსყიდვის შესახებ.

რომი. იტალიის პრესის გავლენიან ნაწილში, ფართოვდება რწმენა, რომ, თუ იტალიას სურს დიდ სახელმწიფოთ დარჩეს, მას არ შეუძლია დღეს ასე ხელგულდაკრეფილი იყოს და ომში მონაწილეობა არ მიიღოს. იტალიაში დიდათ გავრცელებული გაზ. „კორრ. დე ლას.“ და რომის პოპულიარული გაზეთი „მაჯერო“ მივიდნენ ამ მოსაზრებამდის. იმ წუთიდან, როდესაც იტალიამ ნეიტრალიტეტი გამოაცხადაო. თ. ბიულოვის რომს მისვლის შემდეგ, იქ გამოიცა რამოდენიმე ათეული გერმანოფილური გაზეთი, რომელთაც არავითარი გავლენა არა აქვთ იტალიის საზოგადოებაში, პირიქით ყველას ეზიზღება. ეს გაზეთები უფასოთ რიგდება. ნეიტრალიტეტის მოხრეთ მხოლოდ ოფიციალური სოციალისტები დარჩენ, რომელნიც მთელი იტალიის წინააღმდეგ პროტესტს აცხადებენ, მიუხედავათ იმისა, რომ ათასობით მანიფესტაციები იმართება იტალიის ომში ჩარევის სასარგებლოთ. პარლამენტში გაცხარებული მუშაობაა.

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

მიუხედავათ იმპერატორ ვილჰელმის განცხადებისა, რომ აღმოსავლეთ პრუსია რუსებისაგან დაცლილია, გაზეთი „ლოკალ ანცეიმერის“ ცნობით, ადგილობრივი მთავრობა აღმოსავლეთ პრუსიაში ოჯახობით დაბრუნებას ყველას უკრძალავს. დამნაშავე პირებს ჯარიმებს ჰქრენ და უკ ნვე გზავნიან.

— —

როგორც იტყობინებიან, საბერძნეთის ელჩი პანასი კონსტანტინეპოლში აღარ დაბრუნდება. ათინაში პანასს უსაყვედურეს, რომ მან კარტას სიჯანჯლე კარგათ იცოდა, აჩქარდა, თავისი რწმუნების ღრამატა ჩააბარა და კონსტანტინოპოლიდან წამოვიდაო. ამნაირათ საბერძნეთსა და ოსმალეთს შორის ჩამოვარდნილი განხეთქილება კონსტანსტანტინოპოლში საბერძნეთის ახალი ელჩის დანიშვნით უნდა მოგვარდესო.

— —

ჰელგოლანდში ალყის მომწყობ ორგანიზაციის გასაცნობათ იმპერატორი ვილჰელმი მოვიდა.

— —

ყველას გასაკვირათ გამოირკვა, რომ იტალიაში რიცხვით 62.000 გერმანელს უცხოვრნია. ომის დაწყების უმალ, ვისაც კი შეეძლო სამხედრო სამსახური, სამშობლოში დაბრუნდა. ბოლო დროს, როცა გამოირკვა, რომ იტალია გერმანიას არ თანაუგრძნობს იტალიიდან გამოსულები ისევ უკან დაბრუნდენ და განაცხადეს, რომ ისინი მთავრობამ გაანთავისუფლა კერძო საქმეების საწარმოებლათ. ნამდვილათ კი ბევრ მათგანს არავითარი საქმე არა აქვს და მათი იტალიაში ყოფნა ჯერჯერობით ამოცანას წარმოადგენს.

წერილი გურიიდან.

სხვადასხვა გაზეთებში როგორც ქართულში, ისე რუსულშიც, ვკითხულობთ, ვითომც აჭარლების ნაძარცვ-ნადავლით გურულები გამდიდრებულიყვენ და იმათი ოხრებით გურულებს ესარგებლოსთ. ამ სამარცხვინო და საზიზღარმა საქციელმა დიდი აღშფოთება გამოიწვია გურულებში. ნუთუ მართლა გურული ხალხი ისე დაკნინდა, რომ სიხარულით შესცქეროდან მათ მოძმე აჭარლების, გაჭირვებას და მათ დანგრეულ ოჯახებს! მაგრამ ყველა ასეთი გავრცელებული ხმა სიმართლეს ისეა დაშორებული, როგორც ცა დედამიწას. შესაძლებელია იყო ისეთი მაგალითი, რომ ვინმე ნაძირალთაგანებმა დაიტაცეს რამე, მაგრამ ასეთ ნაძირალებს ჩვენ ყველგან შევხვდებით, რომელთაც არაფერი საერთო არ აქვთ გურულებთან და მათი მოქმედება ჩვენგან დაგმობილია ისე, როგორც სხვაგან. ამ ხმების გავრცელებას ხელი შეუწყო იმ გარემოებამ, რომ გასული თვის იანვრის რიცხვებში ბათომში მომუშავე გურულ ზოგიერთ მუშას უყიდნია ძველი ნივთი, როცა უნახავს, რომ ნივთი ნახევარ ფასათ იყიდებოდა. ხოლო თუ ვინ ყიდდა, ან ვინ აოხრებდა იქაურობას, ამის გაგება თვით მკითხველისთვის მიმინდვია. და თუ ვინმეს იყიდა რამე ამას ვერ დავარქმევთ მოძმეთა გაძარცვას

...ი შური არ აქვს, ვინც არ სტანჯავს თავის ძმას, ვინც ადამიანში ადამიანის სახეს ხედავს და არ თელავს მის პიროვნებას... ახლა კი მობძანდით.

და ყველა ერთათ სამოთხეში შევიდა.

გიორგი ნიორაძე.

მე ქართველი ვარ!..

...მე ქართველი ვარ!..

ჩემი ნორჩი, სიცოცხლით აღსავსე ყრმა ძარღვების თვითეულ ძარღვში ქართველური სისხლი სჩქეფს... მთელი ჩემი ნორჩი გრძნობებით, ფიქრით, გრძნობა გონებით და წარმტაცი ოცნებით მე ქართველი ვარ, ქართველი ერის ღვიძლი შვილი,

ტურფა სამშობლო-საქართველოს ერთგული მონა... მე მიყვარს, მიყვარს უმანკო, სპეტაკი, უანგარო და ღრმა სიყვარულით ჩემი სათაყვანებელი სამშობლო მხარე, რომლის კალთაზე ვიშვი და თვალები გავახილე...

...მე მას ვეკუთვნი...

ძუნწ ცხოვრების გესლიან ბრჭყალებით დაკოდილ გულ-მკერდს და მარად ჟამს ცრემლთა ზღვის ფრქვევით დაღლილდაქანცულ თვალებს სიამოვნება-სიხარულის და აღტაცების ნათელ სხივებს ჰფენს სამშობლო ქვეყნის ჯადოსნური, მომხიბვლელი ტურფა, ნაზ-ნარნარ ბუნების სიდიადე, სილამაზე და ელფეროვნება...

ჩემი მუზა —ჩემსავე სამშობლოს დაფარფატებს თავსა...

ჩემი ულღური, სუსტი ჩანგის წკრიალა სიმები ჩემივე სამშობლოსათვის ჟღერიან...

...ამიტომ სულით და გულით შევსტრფი, შევხარი, შევნატრი იმ ადამიანს, იმ პიროვნებას, რომლის არსება მამულის უმწიკვლო სიყვარულით არს გამსჭვალული..

რომელიც თავის ქვეყანას, ერს, ხალხს ემსახურება... ვადიდებ იმ ადამიანს, ვისაც ესმის თავისი ქვეყნის ჭირ-ვარამი, გულის თქმა, ჩივილი, მოთქმა, ურვა, კვნესა და მდგომარეობა...

ვადიდებ იმას, ვისაც ნათლად და ჭეშმარიტად ესმის თვისი ერის, თვისი მოძმე ხალხის გულის ტკივილი, სულისკვეთება, სურვილები, ზრახვანი და ლტოლვილებანი...

...მე ქართველი ვარ!..

მე ვიცი ჩემი „დედა ენა“, რომელიც მასწავლა მთელი მოზარდ ახალგაზდობის აღმზდელმა მამამ —გოგებაშვილმა...

მე ვიცი, თუ როგორი იყო მდგომარეობა ქართველ გლეხობისა შემაძრწუნებელ დროს, —ბატონ-ყმობისას, —რადგანაც ეს მასწავლა საქართველოს სიამაყემ, ვერაგულათ მოკლულმა ილია ჭავჭავაძემ...

მე ვიცნობ ქართველ ხალხს, ქართველ გლეხს, მუშას, ქართველ ქალებს, ვიცნობ ხალხურ პოეზიას, ვიცნობ მთელს საქართველოს, მის წარსულს და აწმყოს, რადგანაც ყველა ამას გამაცნო გენიალური პოეზიის მამამთავარმა, საქართველოს მეორე რუსთველმა, ქართველი ხალხის გულის მესაიდუმლემ და მთიელი კავკასიის მნათობმა აკაკიმ...

ილია, გოგებაშვილი, აკაკი! —სამი იალბუზი საქართველოისა...

მე ვიცი, თუ ვინ იყვნენ ისინი...

მე ვიცი მათი ღვაწლი, შრომა ქართველ ხალხის წინაშე, მაგრამ

ჩემი თვალები არ ყოფილან მხილველნი მათი სახისა...

ჩემს ყურებს არ მოუსმენია მათი სიტყვა, ხმა, წმინდა ქართული...

- ოჰ, ზენაარო, შენ ხარ მოწმე, რომ ჩემში განუსაზღვრელი სურვილი სუფევდა მათი სახის ხილვისა, მათი ხმის მოსმენისა, მაგრამ, ჩემდა სავალალოდ, ეს მოკიაფე, ციმციმა ვარსკვლავები ისე მოსწყდენ საქართველოს ფირუზ ცის ტატნობს, რომ ვერ შევძელი მათი ხილვა...

მოჰკლეს ვერაგულათ მგოსანი, მარავანდედით და დაფნა-იით შესამოსი შუბლი ტყვით გაუგმირეს, მისი არსების სპეტაკი სისხლი წიწამურის ტალახს და მტვერს შეუერთეს...

ძაძა ჩაიცვა სამშობლომ... მოსთქვამდა ირგვლივ ყველა... ჰგოდებდა ქართველი ერი, მე კი მე, შორს სადღაც მარტოდმარტო, ვით მწირი ობოლი, ცრემლებს ვაფრქვევდი და არ მქონდა ძალ-ღონე რომ მეხილა, მეხილა ერთხელ მაინც მისი განგმირული შუბლი...

ვერ ვიხილე ვერც გოგებაშვილის ცხედარი... მაგრამ, ბედნიერება მქონდა მეხილა საყვარელ აკაკის მარად პირ-მცინარე, ღიმილის ნაზი ვარდით შემოსილი და თოვლის ფიფქივით თეთრ, სპეტაკ ჭაღარით შემოსილი სახე... მაგრამ მარტო ხილვა მისი მოცისკროვნე სახისა სულმან ჩემმან არ იკმარა, მას მოსწყუროდა უფრო მეტი, მას სწადდა, სწყუროდა მისი ხავერდოვანი, ნაზი და ტკბილი ხმის მოსმენა, წმინდა ქართულის გაგონება და კიდეც აღუსრულდა წადილი...

ღამე იყო... აკაკი ვორონცოვის ქუჩაზე მარტო მიდიოდა... მიდიოდა ნელის ნაბიჯით, თავი მაღლა აეღო. შევხვდი. გული ამიძგერდა და ავთრთოლდი. რაღაც საიდუმლო ხმა მომესმა: „ნუ შიშობ, მიდი, მიესალმე“-ო.

გავსდიე უკან. წავეწიე. გულმა საშინელის სიჩქარით ცემა დაიწყო. მიუახლოვდი, მაგრამ მისვლა და მისალმება ვერ გავხედე, მეშინოდა, ვაი თუ ენა დამებას და ვერაფერი ვერ ვუთხრა მეთქი...

გავიარე გავასწარი. ბნელში შევჩერდი და იქედან მზერა დაუწყე დუმილით მოცულ ქუჩაზე ნელის ნაბიჯით მომავალ მგოსანს... მე ვსტკბებოდი მისი ხილვით...

მისი მოცისკროვნე სახე არაჩვეულებრივ სხივებს ჰფენდა ქუჩას, მიდამოს, შენობებს...

ვერ მოვითმინე, გავექანე მისკენ, პირდაპირ მიველი, ქუდი მოვიხადე, მივესალმე და ვთხოვე:

— ბატონო აკაკი! ნება მომეცით მიგაცილოთ, სადაც მიბრძანდებით!

— სიამოვნებით შვილო! მაგრამ მე ახლოს მივალ, დიდი გზა არა მაქვს, მეტად ახლოს, „კლუბში“.

— ჩემთვის ესეც დიდი ბედნიერება იქნება“, ვუთხარი მე. მან ხელი-ხელში გამიყარა და გავსწიეთ.

ოჰ, ვინ, ვინ მიხვდება, ვინ გაიგებს, ვინ მოისაზრებს, ვის შეუძლია წარმოიდგინოს ის, რაც მე იმ წამს განვიცადე. მე ვგრძნობდი, რომ მთელმა საქართველომ მომხვია ხელები და თავის უზომით მფეთქავ გვერდზე მიმიკრა, გულში ჩამიხუტა...

ო, მეგობრებო და შენც ჩემო სულის სატრფოვ, მე მხოლოდ ერთხელ, ერთხელ მხოლოდ ვიგემე ჩემი სამშობლოს ალერსი, მხოლოდ ერთხელ მოვისმინე მისი ხმა. აკაკი ხომ საქართველო იყო!..

მივდიოდით ხმის ამოღებას და სიტყვის თქმას ვერ ვახერხებდი, ვეღარ ვხედავდი... მან პირველმან თავისი ღვთაებრივი ხმით დაარღვია ჩვენი დუმილი. მკითხა, თუ ვინა ვარ, საიდან, გვარი, სახელი, რა კაცის შვილი, სად ვსწავლობდი, რომელ კლასში, მეც ყველაფერზე აკანკალებული ხმით პასუხს ვაძლევდი...

შემდეგ მომიყვა ერთი მისი პატარა ინციდენტი.

კლუბს მივუახლოვდით.. აკაკიმ ალერსიანად გამომიწოდა ხელი და მამაშვილურის კილოთი მითხრა:

— გიყვარდეს, შვილო, ხალხი, სამშობლო, ქვეყანა. იყავ კარგი ქართველი, კარგი კაცი და ცხოვრების გზაზე სიარული გაგიადვილდებაო.

მე სამთხვევლათ დავეძიე მის მარჯვენას, მაგრამ აკაკიმ იუარა, ალერსიანათ გამიღიმა და კლუბის შესავალს მიეფარა.

— ვფიცავ შემომქმედს შენ რჩევას, შენს ანდერძს არ დავივიწყებ-მეთქი! —წავიდუდუნე და...

ბედნიერების განცდით აღტაცებულმა, სახე გაბრწყინვებულმა სახლისკენ გავქროლე..

გავფრინდი, რომ ყველასათვის მეცნობებია ჩემი ბედნიერება!..

მ. ანაშვილი.

და არც შეიძლება ამის გამო მთელ გურიას საზიზღარი სახელი უწოდონ.

როცა გაიგეს გურულებმა იმ პირების ვინაობა, რომელთაც ეს ძველი ნივთები ეყიდნათ მათი საქციელი თვითვე დაგმეს. ვსთხოვთ იმ პირებს, რომელმაც გაიგო გურულებისაგან აჭარლების ნადავლის დატაცების ამბავი, გამოაქვეყნოს იმ პირების ვინაობა, ვისაც აქვს, რომ ამით სიმართლე გამოაშკარავდეს და ეს საზიზღარი ცილისწამება გურულებს აშორდეს თავიდან. წინააღმდეგ შემთხვევაში გაზეთის ფურცლებზე შეუმოწმებელი ფაქტის გამოცხადებისათვის ჩვენს გულის წყრომას მაშინ ვუცხადებთ მათ და ვეკითხებით. რად დასჭირდათ, რომ მთელ გურიას ჩირქი მოსცხეს, ან რათ სურთ, რომ აჭარლებ-გურულებშუა მტრობა და შური ჩამოაგდონ?

ვინ იცის, ბედი ცვალებადია, ჩვენც გვეწვიოს უბედურება და მოძმე აჭარლებმა ხომ ზიზღით უნდა შეგვხედონ.

მოვითხოვთ მათგან, რომ აუცილებლათ დაასახელონ ის ნაძირალები, რომლის გულისთვის ჩვენ—გურულებს სახელს გვიტეხავენ.

ერმილე ჩხაიძე.

ომში დაჭრილი ქართველი ჯარის კაცები.

კიევში იმყოფებიან.

ანთელავა ვარლამ არჩილისძე, დ. ზუგდიდი. ანჯაფარიძე კონდრატი სევერიანეს ძე, სენაკის მაზ. ცერცვაძე ირაკლი გარსევანის ძე, შორაპნის მაზ. ს. უსახელო. ცერცვაძე ტარასი ივანეს ძე, ბორდიველიძე პლატონ მელიტონის ძე, ქუთ. გუბ. უკრებაშვილი მიხეილ, ქუთაისის გუბ. ცინცაძე ნიკოლოზ საჩინოს ძე, შორაპნის მაზ. მანაგაძე სიმონ მიხეილის ძე, ცგერი. ბახბახიშვილი ბასილ მოსეს ძე, ს. ვარდისუბანი. გოშპაშვილი ილია, თფილ. გუბ. ყურაშვილი ტელეგურატ(?) გაბრიელის ძე, სენაკის მაზ. მანჯაიძე ევტიხი, შორ. მაზ. ჯანჯაკია სერაპიონ თევდორეს ძე, ქუთ. გუბ. კვარცხელია სევერიანე, ზუგ. მაზ. ასხაბაძე ივანე რელახის ძე, ქ. თფილისი. ოიავა ილარიონ ივანეს ძე, დ. აბაშა. ბორგაძე ბიქტორ სიმონის ძე, ქუთ. გუბ. სოფ. კორა. ღელეყვა ალექსანდრე მიხეილის ძე, ოზურგეთი. კაროშვილი რადონ ილარიონის ძე, სიღნაღის მაზ. ტანაფარიძე კონსტანტინე კალისტრატეს ძე, ქუთ. გუბ. ხარბაშვილი ისააკ ალექსანდრეს ძე, გორის მაზ. მანაგაძე სიმონ, ლეჩხ. მაზ. ბოლქვაძე ბასილ ბესარიონის ძე, გურია.

—

ქ. როვნოში იმყოფება:

თამაზიანი. ის თხოვს გაბო ქებაძეს (თფილისი, წყნეთის ქუჩა № 49) აცნობოს მამას **ტატუხ თამაზიანს**, რომ დაჭრილია მსუბუქათ ხელში, წაგლეჯილი აქვსო ორი თითი.

—

ომში დაჭრილი აფიცრები.

პრაპორჩიკი არჩილ დავითის ძე ქართველიშვილი, კაპიტანი პივლე გიორგის ძე შავერდოვი, კაპიტანი აკაკი გრიგოლის ძე ოთხმეზური.

—

ომში მოკლული.

კავკასიის ასპარეზზე მოკლეს სევერიანე გვინჩია.

დავით აღმაშენებლის ხსოვნას.

(იხ. „სამშობ." მე-8 №-ი).

ამ სახელოვან ბრძოლისა და ისტორიულათ დიდ მნიშვნელოვან გამარჯვების შემდეგ უნდა განთავისუფლებულიყო გაერთიანებული საქართველო უწინდელ იმ სამარცხვინო და უკანასკნელ დამცირების კვალიდან, რომელიც გამოიხატებოდა ჩვენი დედა ქალაქის თფილისის მონობაში: ეგ უკანასკნელი საბრძანებელი მაჰმადიანთა, დიდგორთან გამარჯვების შემდეგ, საქმეთა ბუნებრივი განვითარებით, ქართველება დაუბრუნდათ 1122 წ. გამარჯვებით ქართველთა სახელმწიფოს. განსრულდა მინაურ სიმტკიცით და მოიპოვა მეზობელ სახელმწიფოთა ურთიერთობაში ის უებარი წონათა ზედმეტობა, რომელიც შეუდარებელის მარტივობით გამოკრთის შემდეგ წლების (1122—1124) პოლიტიკურ ვითარებებში: თუმც სულთანი გამაგრდა შარვანში და თვითონ გამოიწვია ქართველები ომში, მაგრამ საკმარისი იყო ქართველთა ჯარის საომრათ გასვლა, რომ სულთანი თავისი ვეზირებით და ჯარითა ბრძოლის ველს უომრათ გაეცლოდა და ამით ზედმეტათ დაემტკიცებია, თუ რაოდენი უპირატესობა ჰქონდა მაშინ ქართველთა მხედრობას ერთის და მათ სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციას მეორეს მხრივ. როდესაც ჩვენმა სამხრეთის მტერმა თვითონვე მისცა ასეთი სიძლიერის მოწმობა ქართველთა სახელმწიფოს, რასაკვირველია, დავით მეფე თავის თავს ბატონათ და უძლეველათ იგრძნობდა: სამხედრო მოქმედება თავის საბრძანებელის სამხრეთ საზღვრებთან საკმარისი იყო, რომ მთელი რიგი ციხე-სიმაგრეთა შემოერთებულიყო ძლიერ ქართველთა სახელმწიფოს. იმავე 1123 წ. დაპყრობილ იქნა შაქი და შირვანი. ერთი ზღვიდან მეორე ზღვამდი და რუბანდიდან სომხეთის მთებამდი, ყივჩაღეთიდან ზემო-ჰოროხის ხეობამდი. მაშინდელ ქართველთა იდეა, სისრულეში მოყვანილი იყო—ქართველთა მძლავრი სახელმწიფოს შექმნით.

მაგრამ ეს პოლიტიკური გამძლავრება, სახელმწიფოს მტკიცე ნიადაგზე დაყენება და მისი სიძლიერის განმტკიცება თავისი მხრით დამყარებული იყო შინაურ საქმეთა ახლად მოწესრიგებაზე, ალებ-მიცემობის განვითარებასა და მიმოსვლის საშუალებათა გაუმჯობესობაზე. ამ მიზნისთვის მაღალი ნიჭით ზეგარდმოცხებული მეფე დიდ მფარველობას უწევდა არა მარტო ქართველთ, უცხო ვაჭართა და სოვდოგართაც; ახალი ქალაქების შექმნა ერთგვარათ ბაზარს უფართოებდა ჩვენს შინაურ ნაწარმოებს და უცხო საქონელთა შემოზიდვასაც აადვილებდა. საქონელთა გადაზიდვის გაადვილებისთვის და სამეურნეო ღირებულობათა ამოძრავებისათვის მკვიდრთა წასაქეზებლათ დავით მეფე დიდ ყურადღებას აქცევდა მდინარეებზე ხიდების აშენებას, გზების გაყვანას და გაახალშენებას. მეფის სახელმწიფო მოღვაწეობის ასეთი მიმართულება აუცილებლათ ხდიდა მოქალაქობრივი წესწყობილების განმტკიცებას და მოქალაქეთა ანუ ვაჭარ-სოვდოგართა წრის გამძლავრებას. ეს წრე თავის თავათ ძლიერდებოდა ქართველი ერის მეურნეობის გაძლიერებით, ახალ სამეურნეო ელემენტების და მათი დამუშავების გაფართოებით; მის განვითარებას ხელს უწყობდა აგრეთვე ახალ სამფლობელოებათა შემოერთება, რომელთა მკვიდრნი ვაჭარ-სოვდოგართა წრის საერთო სახელმწიფოებრივ საზღვრებში მოექცენ. ეს მოვლენა არა მარტო აფართოებდა, კიდეც აშინაარსიანებდა ქართველთა წინანდელ სამეურნეო კულტურას,—მეტადრე სამხრეთ საზღვრების გაფართოება, რაც მაშინდელ საქართველოს დიდ ევროპა-აზიის სავაჭრო გზას უახლოვებდა, რომელიც ინდოეთიდან—სპარსეთ-მცირე აზიაზე გადიოდა ბიზანტიამდი და იქიდან სხვადასხვა მიმართულებით ევროპის ნაწილებისაკენ იჩანგლებოდა.

შირვანის დაპყრობით და დარუბანდის შემოერთებით საშუალება მიეცა ჩვენ სოვდოგართა წრეს ესარგებლნა დიდი გზით, რომელიც ერთ-ერთი შტო იყო ზემოაღნიშნულ სავაჭრო გზისა: ინდოეთიდან კასპიის ზღვასა თუ მის გარშემო ჩრდილოეთისაკენ. ამგვარათ, სოუკეთესო პირობებში ჩავარდნილი სოვდოგართა წრე ბუნებრივი აუცილებლობით უნდა გამაგრებულიყო და სოციალურ ურთიერთობაში ერთგვარი ზეგავლენაც უნდა მოეპოვა, მეტადრე ისეთი მეფის დროს, რომელიც ვერ გუობდა დიდსა და მძლავრ ფეოდალებს და მათ ასალაგმავათ არავითარ ზომას და, სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისით, გასამართლებელ სიმკაცრეს არ ერიდებოდა. ფეოდალთა წოდების ამგვარ დამარცხებას მივაწერთ ჩვენ ორ შემდეგ სოციალურ ცვლილებას: რუის-ურბნისის საეკლესიო კრების დადგენილებასა და სამართლის ცვლილებასა. პირველი უებარის სიბასრით არღვევდა ტრადიციით განმტკიცებულს, დიდ გვაროვანთა მიერ მტკიცეთ დაცულ სასულიერო-საიერარქიო წესს, რომ სამღვდელმთავრო ადგილებზე „იყვნეს კაცნი მთავართა და წარჩინებულთა შვილნი, რომელთაც უწესოთ დაეპყრნათ საყდრები". ეს ადათი ერთბაშათ გაუქმებულ იქნა ხსენებულ კრების დადგენილებით: უვარგისნი დიდ გვაროვანთა მღვდელ-მთავარნი გადაყენებულ იქნენ და მათ ნაცვლათ უგვაროთ, მაგრამ მეტის პირადი ღირსებით აღჭურვილნი მოიწვიეს სამღვდელ-მთავრო ადგილებზე. თუ ასეთი გადაწყვეტილება გატარდა სარწმუნოებრივ დარგში, ეჭვი არაა, რომ სამოქალაქო, თუ სახელმწიფო მართვა-გამგეობაშიც იგივე პრინციპი მოიპოვებდა ბატონობას.[1] ამით კი იცვლებოდა სოციალურ წრეთა ურთიერთობა, იმარჯვებდა აწონდაწონვითი აზროვნება, დინჯი სიბრძნე და ცოდნა-გამოცდილება, ანგარიში და სარგებლობის პრინციპი გაბედულობასა, მამაცობასა და დიდგვაროვანთა ჩვეულება-ტრადიციებზე.

როდესაც სახელმწიფო გამგეობაში მეფე უგვარო, მაგრამ ნიჭიერ მამულიშვილთ იმსახურებდა, უკანასკნელნი ხდებოდენ მის მოხელეთ, დაკავშირებული იყვენ ტახტთან მხოლოდ მათი თანამდებობით და პირადი ღირსებით. მათ ზურგს არ უმაგრებდა და მათში ურჩობის გრძნობას არ უღვივებდა დიდი მფლობელობა და არც რაიმე ტრადიცია. ამავე ხასიათისაა მეორე ძირითადი რეფორმა—სამართლის ცვლილების შესახებ. უმაღლეს მართლმსაჯულათ აქამდე მეფე ითვლებოდა. მაგრამ სახელმწიფოებრივ საქმეთა გართულებამ აიძულა მეფე განსაკუთრებული უზენაესი სასამართლო დაედგინა, რის გამოც მიიწვია მცოდნე, საიმედო კაცნი და არა მარტო გვარისშვილნი, რომელთაც წინა დროებიდან ჩვეულებათა ჰქონდათ სიმართლის სასწორის წოდებრივ ინტერესების მიხედვით გადაწევა. ყველა ეს რეფორმა, ვიმეორებ, ზედმეტად ცხად ყოფს, რომ დავით მეფე ეყრდნობოდა დიდგვაროვანთა წინააღმდეგ ბრძოლაში არა მარტო ტეხნიკურ—სამხედრო ძალას, განსაკუთრებულს, მძლავრ სოციალურ წრეს—სოვდოგართა წრეს, რომელთა მოთხოვნილებასაც შეადგენდა უზენაეს სასამართლოს განმარტება.

(დასასრული იქნება).

Titus.

[1] ასევე დაასკვნა სრულებით სამართლიანათ ბ. ი. ჯავახიშვილმა („ქართველი ერის ისტორია" გვ. 533).

უდიდესი სპეციალური წიგნის მაღაზია
კ. ი. ოცხელისა და ამხ. ქუთაისში
ალექსანდრეს ქუჩა, თფილ. კომერც. ბანკის ქვეშ.
კ. ი. ოცხელისა და ამხ. წიგნის მაღაზიაში მოიპოვება ყოველგვარი სახელმძღვანელო და საკითხავი წიგნი: ბელეტრისტული, პედაგოგიური, იურიდიული, საბავშო და მრავალი სხვა. აგრეთვე კალენდრები 1915 წლის: ჯიბის, კედლის, იურიდიული, საექიმო და სხვა. ატლასები, თვალსაჩინო სურათები. გეოგრაფიული ქარტები, მათ შორის ომის ქარტები დაწყებული 6 მანეთიდან ვიდრე 3 შაურამდი.
გვერდით გამართულია ცნობილი საკანცელარიო მაღაზია დ. ი. ოცხელისა, სადაც მოიპოვება ყველანაირი სამოსწავლო და საკანცელარიო ნივთები.
— კატალოგები უფასოთ — თ.

ჭიანჭველის ბუნებრივი სპირტი.
ჭიანჭველის ზეთის მომატებით, როგორც იშვიათი ძველ დროის ხალხისაგან ნაკადი საშუალება, საარაკოთ არჩენს თვით ძვალ-რბილში გამჯდარ ქარებს.
თითოეული ფლაკონის ფასი 1 მ. 50 კ., 2 მ., 2 მ. 50 კ. და 3 მან.
— ყოველ ფლაკონს თან ახლავს დარიგება. —
ფოსტის ადრესი: ქ. კალუგა, ტიბეკინოს მამული, დიმიტრი დიმიტრის ძე კარპოვი. 12—0

სავაჭრო სახლი სამანუფაქტურო და გალანტერეის საქონლის
ფ. დ. ერქომაიშვილის და ა—ბის
ომიანობის გამო ქალაქ სოხუმიდან გადმოვიდა ქუთაისში სავაჭრო, გალ. თფილისის ქუჩის და საკათედრო მოედნის კუთხეში, [illegible] ბაში, ქალაქის აფთიაქის პირდაპირ.
გვაქვს მიღებული მრავალი ახალი მოდის სასეზონო საქონელი.
საქონელი იყიდება ხელმისაწდომ ფასებში.
პატივისცემით: ფ. ერქომაიშვილი და ა—ბა. 12—

ქუთაისი.
თ. მთავრიშვილისა და ამხ. წიგნის მაღაზიამ
დაბეჭდა და გამოსცა გასაყიდათ
საქართველოს ისტორია
მოკლე სისტემატიური კურსი მოზრდილთათვის. უძველესი და ძველი ისტორია საისტორიო ქარტით. შედგენილი ს. რ. გორგაძის მიერ. ფასი ყდით 35 კ. საწყობი იმყოფება ქუთაისში—გამომცემელთან, თფილისში ქ. შ. წ. კითხ. საზოგად. მაღაზიაში. თ.

გამოვიდა და იყიდება
ქუთაისის ყველა წიგნის მაღაზიაში
თხზულებანი ჯაჯუ ჯორჯიკიასი.
ფასი 60 კაპ. წ.

ს. ს. ი. გოკიელის ძ-ბის ქუთაისში
ერთადერთი წარმომადგენელი მთელი ამიერკავკასიის ცნობილი
აბრეშუმის ჭიის თესლის
ხ. ხრისტოდულიდის ამით აცნობებს პატივცემულ საზოგადოებას, რომ ახლო მომავალში დაიწყება დაკვეთა ზემოაღნიშნულ ფირმის აბრეშუმის თესლზე.
ფასი და პირობები ცალკე გამოცხადებული იქნება. თ.

თ. ა. მთავრიშვილის და ამხ. წიგნის მაღაზიის საკუთარი გამოცემანი.
1) ნ. ნიკოლაძე. მამულის სიყვარული და მსახურება. . 20 კაპ.
2) დ. კარიჭაშვილი. ხუცური ანბანი, მეორე გამოც. . 20 კაპ.
3) მღ. პ. ცქიტიშვილი. ლოცვანი, პირველდაწყებითი შკოლებისათვის ფ. 10 კ., ყდით . . 15 კაპ.
4) ქართ. მოძრავი ანბ. ქაღ. 10 კაპ.
„ იგივე, კარდონზე გაკრული 25 კაპ.
„ იგივე, ორ და სამ-კომპლექ. 50 კაპ.
5) ს. ყიფიანი. შაქარას ნაამბ. 3 კაპ.
6) Архим. Несторъ. Учебникъ Закона Божія . . 20 კაპ.
7) ს. გორგაძე. საქართვ. ისტორია ნ. I ისტორიული ქარტით., მეორე გამოცემა . . . 35 კაპ.

აქვე იმყოფება საწყობი შემდეგი წიგნებისა.
1) გუთანი, ოჯახსა და შკოლებ. საკით. წიგ. შედ. ი. ოცხელისა. მთავრიშვილისა ს. და ყიფ. მი[illegible] სურ., მესამე გამ., ყდით 85
2) ს. ხუნდაძე. ქარ. გრამატიკა პი[illegible] ველდაწყ. შკოლებ. ყდით . 20
3) ს. რობაქიძე. სამშობლოს აღ[illegible] რა, საქართ. გეოგრაფიის სახელ[illegible] ძღვანელო, ყდით . 50
4) არქ. ნესტორი (ყუბანეიშვილ[illegible]) პირველდაწყებ. დარიგება სა[illegible] სჯულის სწავლებაზე . 30
5) ა. ხახანაშვილი. ბატონ-ყმ[illegible] საქართველოში . 50
6) კ. აბაშიძე. ეტიუდები მე-XIX ს. ლიტერატურის შესახებ. ტ. I. 70
7) მისივე. იგივე. ტ. II.. 70
8) ი. შექსპირი. ოტელო, ჰამლე[illegible] და მეფე ციმბელინი ყრმათათვის [illegible] თარგმნი ს. ყიფიანისა . 20
9) მღ. ა. გერსამია. ლოცვანი, 10 კ., ყდით . . 15
10) ა. ჭიჭინაძე. პირველდაწყ[illegible] ნა გეოგრაფიისა ფ 50 კ., [illegible] 60
11) ნ. ნიკოლაძე. ჩემ პოდეპ[illegible] 10
რუსული და ქართული კატალოგ[illegible] მსურველთ უფასოთ ეგზავნებ[illegible]

ქუთაისში
ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მყოფი საბუღალ. კურსები
გ. გ. გიგინეიშვილისა.
1915 წლის იანვრიდან კურსებზე იხსნება მეორე—პარალელური განყოფ[illegible] კურსებზე მსმენელები მიიღება ოთხი კლასის მოწმობით, ანუ შესაფერი გამო[illegible] შემდეგ რუსულსა და ანგარიშში. კურსი ათ თვიანი.
სწავლის ფული ასი მან.
თხოვნები მიიღება კურსების კანცელარიაში (თფილისის ქუჩა).
კურსების გამგე გ. გ. გიგინეიშვილი.

ფოთის ახალ მაღაზიაში „უნივერსალ"
ქარვასლის ქუჩაზე, პროვოდნიკის პირდაპირ
მაღაზიაში იყიდება მაღაზიაში
უკანასკნელ მოდების, გალანტერეინის, შლიაპებისა და ხელსაწარმო საქონლები:
სხვა და სხვა კრუჟოვა, ტილოები, ვუტავკები, საყელოები, აგრამანტები, ლაქები, ვიშივკები, ცხვირსახოცები, ჩულქები, ფუფაიკები, ხელთათმანები, პერანგები და საყელოები, კორსეტები, ხალათები, იუბკები, ქალების, ბავშვების მოწაფეების შლიაპები და ბევრი სხვა საქონელი.
რადგანაც დუქანში ბევრი ადგილი აღარ გვაქვს ქალების შლიაპებზე და შე[illegible] საქონელზე ფაბრიკის ფასი. დაკლებულია 50%.
თ. პატივისცემით აინბინდერი

ვაუწყებთ პატივცემულ მყიდველებს,
რომ მე გავეყარე ნ. ს. ტერკის ფირმას და გავყსენი სასტუმრო „ლონდონის პირდაპირ.

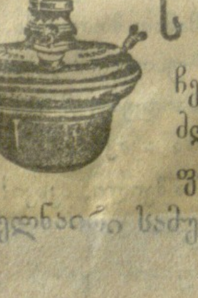
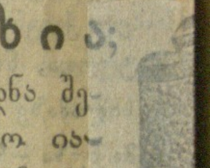

საკუთარი მაღაზია;
ჩემი დიდიხნის გამოცდილება და ცოდნა შემძლებას მაძლევს სხვა ფირმებზე უფრო იაფად გავყიდო და სინიდისიერათაც შევასრულო ყოველნაირი სამუშაო, რაშიც პირადათ დარწმუნდება მყიდველი.
მისამ. წერილ. და დეპეშ. ქუთაისი. აბრამ [illegible]